

MIKSI EROSIN „ISKRAN“ TOIMITUKSESTA?*

KIRJE „ISKRAN“ TOIMITUKSELLE ³⁸

Tämä ei ole lainkaan henkilökohtainen kysymys. Se on kysymys puoluekokouksemme enemmistön ja vähemmistön suhteesta, ja siihen olen velvollinen vastaamaan heti ja avoimesti, enkä ainoastaan sen vuoksi, että enemmistöön kuuluneet edustajat pommittavat minua kyselyillä, vaan myöskin sen vuoksi, että „Iskran“ 53. numerossa julkaistu kirjoitus „Edustajakokouksemme“ antoi *aivan väärän* selityksen siitä iskralaisten kesken tapahtuneesta ei niinkään syvällisestä, mutta perin desorganisoivasta jakaantumisesta, johon edustajakokous johti.

Kirjoituksessa asia esitetään niin, ettei kukaan edes suurennuslasilla löydä siinä *ainoatakaan* todella vakavaa jakaantumisen syytä, kukaan ei näe siinä varjoakaan sellaisen ilmiön selityksestä, kuin on muutos Pää-äänenkannattajan toimituksen kokoonpanossa, kukaan ei näe siinä vakavien syiden tapaistakaan minun eroamiseeni kollegiosta. Me eranimme mielipiteissämme puoluekeskusten organisaatiota koskevassa kysymyksessä, — sanoo artikkelin kirjoittaja, — kysymyksessä Pää-äänenkannattajan ja Keskuskomitean välisestä suhteesta, sentralismin toteuttamismenetelmästä, mahdollisen ja hyödyllisen sentralismin puitteista ja luonteesta, byrokraattisen formalismin vahingollisuudesta.

Niinköhän? Emmeköhän me *eronneet* kysymyksessä keskusten henkilökokoonpanosta, kysymyksessä siitä, voidaanko edustajakokouksessa valittuun kokoonpanoon

---

* Tämän kirjeen lähetin „Iskran“ toimitukselle heti 53. numeron ilmestyttyä. Toimitus kieltäytyi julkaisemasta sitä 54. numerossa, joten minun on pakko julkaista se erillisenä lehtisenä.

tyytymättömyyden vuoksi sallia noiden keskusten boikotointia, käytännöllisen työn desorganisointia, puolueen edustajakokouksen päätösten muuttamista ulkolaisten sosialidemokraattien vussin *ryhmän*, sen tapaisen kuin Liigan enemmistön, mieliksi?

Te tiedätte mainiosti, toverit, että asia oli juuri siten. Mutta vaikutusvaltaisimpien ja toimeliaimpien puoluetöyhtötekijäin valtava enemmistö ei vielä sitä tiedä, ja minä hahmottelen lyhyesti tärkeimmät tosiasiat,— lyhyesti siksi, että „Iskra” lehden 53. numeron ilmoituksesta päätellen tullaan erimielisyyksiemme syntymisen historiasta julkaisemaan piakkoin täydellinen aineisto.

Edustajakokouksessamme, kuten sekä meitä kiinnostavan artikkelin kirjoittaja että Bundin edustajisto juuri ilmestyneessä selostuksessaan oikein sanovat, oli huomattava enemmistö „iskralaisia”, minun laskelmieni mukaan noin $\frac{3}{5}$ äänistä jopa ennen Bundin ja „Rabotsheje Delon” edustajien poistumistakin. Edustajakokouksen ensipuoliskon aikana nämä iskralaiset olivat yksimielisesti kaikkia antiiskralaisia ja epäjohdonmukaisia iskralaisia vastaan. Erittäin havainnollisesti se tuli esiin edustajakokouksen ensipuoliskon aikana sattuneen kahden välikohtauksen yhteydessä, jotka ovat tärkeitä eromme ymmärtämiseksi: välikohtauksessa Organisaatiokomitean vuoksi ja välikohtauksessa kielten tasa-arvoisuuden johdosta (tässä tapauksessa iskralaisten kiinteä enemmistö aleni ainoan kerran $\frac{3}{5}$:sta $\frac{1}{2}$:aan). Edustajakokouksen jälkipuoliskon aikana iskralaiset *alkoivat* erkaantua toisistaan ja sen loppuun tultaessa erkanivat *kokonaan*. Kiistat puolueen sääntöjen 1. pykälästä ja keskusten valinnasta osoittavat selvästi tuon erkanemisen luonteen: iskralaisten vähemmistö (Martov etunenässä) liitti vähitellen ympärilleen yhä suuremman määrän ei-iskralaisia ja horjuvia aineksia esiintyen iskralaisten (joiden joukossa Plehanov ja minä) enemmistöä vastaan. Sääntöjen 1. pykälän yhteydessä tämä ryhmitys ei vielä valautunut lopullisiin muotoihin, mutta bundilaisten äänet sekä kaksi ääntä rabotshejedelolaisten kolmesta äänestä antoivat kuitenkin voiton iskralaiselle vähemmistölle. Keskusten vaaleissa iskralaisesta enemmistöstä tuli (viiden bundilaisen ja kahden rabotshejedelolaisen äänen poistuttua edustajakokouksesta) puoluekokouksen

enemmistö. Ja *vasta silloin me erkanimme* tämän sanan todellisessa mielessä.

Meitä erotti syvästi ennen kaikkea Keskuskomitean kokoonpano. Jo Organisaatiokomitean vuoksi sattuneen välikohtauksen jälkeen, aivan edustajakokouksen alussa, iskralaiset käsittelivät kiihkeästi Organisaatiokomitean eri jäsenten (*ja ei-jäsenten*) ehdokkuutta Keskuskomiteaan ja „Iskra” järjestön epävirallisissa kokouksissa, kauan kestäneiden ja kiihkeiden väittelyjen jälkeen, hylkäsivät erään Martovin tukeman ehdokkaan yhdeksällä äänellä neljää vastaan kolmen pidättäytyessä; kymmenellä äänellä kahta vastaan neljän pidättäytyessä hyväksyttiin viiden lista, johon *minun ehdotuksestani* otettiin yksi ei-iskralaisten aineiden johtaja ja yksi iskralaisen vähemmistön johtaja. Mutta vähemmistö vaati itselleen tiukasti kolmea viidestä ja kärsi sen vuoksi puolueen edustajakokouksessa täydellisen tappion. Samoin päättyi suurtaistelu, joka syytti edustajakokouksessa kysymyksessä vanhan kuusikon vahvistamisesta tai uuden kolmikön valitsemisesta Pää-äänenkannattajan toimitukseen*.

Vasta siitä hetkestä tulee erimielisyys niin täydelliseksi, että johtaa ajatukseen kahtiajakaantumisesta; vasta siitä hetkestä alkaa edustajakokouksessa vähemmistön (joka muuttuu jo todelliseksi „kiinteäksi” vähemmistöksi) ennenkuulumaton äänestyksestä pidättyminen. Ja tuo erimielisyys kärjistyy edustajakokouksen jälkeen yhä enemmän. Tyytymätön vähemmistö ryhtyy boikottiin, joka jatkuu kokonaisia kuukausia. Että tällä pohjalla kasvaneet syytökset byrokrattisesta formalismista, vaatimuksesta tinkimättömään, mekaaniseen alistumiseen y.m.s. tyhjänpäiväisyydet ovat vain yrityksiä työntää syyt syyttömien niskoille, se on itsestään selvää ja sitä kuvaa riittävästi esimerkiksi seuraava tyypillinen tapaus. Uusi toimitus (s.o. Plehanov ja minä) kutsuu kaikkia entisiä toimittajia avustajiksi, kutsuu

* Tuon kuulun „kolmikön” aiheuttamien lukemattomien selittelyjen ja vääristelyjen vuoksi sanon jo nyt heti, että jo kauan ennen edustajakokousta kaikki asioita vähänkin lähempänä olevat toverit olivat tietoisia minun kommentaaristani edustajakokouksen Tagesordnungin (päiväjärjestyksen. *Toim.*) luonnokseen. Tuossa kommentaarissa, joka kulki edustajakokouksessa kädestä käteen, on sanottu: „Edustajakokous valitsee kolme henkilöä Pää-äänenkannattajan toimitukseen ja kolme Keskuskomiteaan. Nämä kuusi henkilöä *yhdessä*, ²⁾/₃ enemmistöllä, täydentävät, jos se on tarpeen, Pää-äänenkannattajan toimituksen ja Keskuskomitean kokoonpanoa kooptoimalla ja tekevät siitä vastaavan selostuksen edustajakokoukselle. Sen jälkeen, kun edustajakokous on tämän selostuksen vahvistanut, Pää-äänenkannattajan toimitus ja Keskuskomitea suorittavat myöhemmän kooptaation erikseen”.

aluksi tietysti ilman „formalismia”, suullisesti. Vastauksena on kieltäytyminen. Silloin me kirjoitamme „paperin” (byrokraatit!) „kunnioitettaville tovereille” ja pyydämme heitä yleensä avustamaan ja erityisesti *esittämään erimielisyytensä meidän toimittamiemme julkaisujen palstoilla*. Saimme „formaalisen” ilmoituksen haluttomuudesta *osallistua mitenkään „Iskran” työhön*. Kuukausimääriin ei kukaan ei-toimittajista työskentelekään „Iskrassa”. Suhteet muodostuvat kokonaan formaalis-byrokraattisiksi, — kenen „aloitteesta”?

Alkaa maanalaisen kirjallisuuden julkaiseminen, kirjallisuuden, jota tulvimalla tulvii ulkomailla, jota lähetetään komiteoille ja joka alkaa jo nyt osittain palata Venäjältä ulkomaille. Siperian edustajan selostus, — —nin kirje „opposition” tunnuksista, Martovin „Vielä kerran vähemmistössä” ovat täynnä mitä huvittavimpia Leninin syyttämisiä „itsevaltiudesta”, robespierreläisen mestausvaltakomennon (sic! *) luomisesta, vanhojen tovereiden poliittisten hautajaisten järjestämisestä (keskuksiin valitsematta jääminen on näes hautajaiset!) j.n.e. Asiain kulku panee opposition pyrkimään sellaisten „periaatteellisten” erimielisyyksien etsimiseen organisatoristen kysymysten alalla, jotka tekevät yhteistyön mahdottomaksi. Erikoisesti höyhenetään tällöin puolueen Neuvoston kuulua „viidettä jäsentä”. Neuvosto kuvataan kaikissa mainituissa tuotteissa Leninin diplomatiaksi tai silmänkääntötempuksi, aseeksi, jolla ulkomainen Pää-äänenkannattaja kukistaa venäläisen Keskuskomitean — prikulleen samalla tavalla kuin asian esittää myöskin Bundin edustajisto edustajakokouksesta tekemässään selostuksessa. Sanomattakin on selvää, että tuo periaatteellinen erimielisyyks on samanlaista tyhjänpäiväisyyttä kuin kuulu byrokraattinen formalismi: viidennen jäsenen valitsee edustajakokous; siis kysymys on *persoonallisuudesta*, joka ansaitsee enemmistön suurimman luottamuksen; ja puolueen edustajakokouksen enemmistön tahto ilmenee aina määrättyjen henkilöiden valintana, olipa puoluekeskusten organisaatio millainen tahansa.

Kuinka laajalle kaikki tuollainen kirjallisuus on ulkomailla levinnyt, näkyy siitä, että jopa kunnan Parvuskin on lähtenyt sotaretkelle vastustamaan pyrkimystä yhdistää

* — sillä tavalla! *Toim.*

kaikki langat yksiin käsiin ja „komennella” (sic!) työläisiä jostain Genevestä („Aus der Weltpolitik”, V. Jahrg.*, № 48, marraskuun 30 p:nä 1903). Kuluu kuukausi tai pari, meidän uusi itsevaltiuden vastustaja lukee puolueen edustajakokouksen ja Liigan edustajakokouksen pöytäkirjat ja vakuutuu siitä, että on helppoa joutua naurunalaiseksi ottamalla täydestä jokainen Parteiklatsch **.

Huippukohtana opposition sotatoimissa keskuksia vastaan oli Liigan edustajakokous. Sen pöytäkirjoista lukijat näkevät, olivatko ne oikeassa, jotka nimittivät sitä väliin selvittelyn areenaksi puolueen edustajakokouksen asioissa, oliko opposition rynnistyksessä jotain sellaista, mikä provosoi Keskuskomitean aivan poikkeuksellisiin toimenpiteisiin (kuten Keskuskomitea itse sanoi, kun toimituksen kokoonpanon muutos herätti toiveen rauhan aikaansaamisesta puolueessa). Tämän edustajakokouksen päätöslauselmat osoittavat, minkälainen luonne on „periaatteellisilla” erimielisyyksillä itsevaltaista byrokratismia koskevassa kysymyksessä.

Kahtiajakaantumisen ilmapiiri sakeni Liigan edustajakokouksen jälkeen niin uhkaavasti, että Plehanov päätti kooptoida vanhan toimituksen. Minä aavistin, ettei oppositio tyydy siihen, ja pidin sallimattomana puoluekokouksen päätösten muuttelusta *kerhon* mieliksi. Mutta vieläkin sallimattomampana pidin poikkiteloin asettumista mahdollisen puoluerauhan tielle ja siksi erosin „Iskran” 51. numeron jälkeen toimituksesta ilmoittaen samalla, etten kieltäydy avustamasta enkä vaadi edes tiedoittamaan lehdessä erostani, jos puolueessa vakiintuu hyvä sopu. Oppositio vaati (ei olemattoman byrokratismin, formalismin, itsevaltiuden, mekaanisuuden y.m. systeemin muuttamista, vaan) vanhan toimituksen palauttamista, opposition edustajain kooptoinnista Keskuskomiteaan, kahta paikkaa Neuvostossa ja Liigan edustajakokouksen tunnustamista lailliseksi. Keskuskomitea kehoitti turvaamaan rauhan suostuen kooptoitamaan kaksi henkilöä Keskuskomiteaan, antamaan yhden paikan Neuvostossa, Liigan uudestijärjestämisen asteittaisuuteen. Oppositio hylkäsi nämäkin ehdot. Toimitus kooptoitettiin, mutta kysymys rauhasta jäi avoimeksi. Sellainen oli asiain-tila „Iskran” 53. numeron ilmestymisen aikana.

* — „Maailman politiikasta”, V julkaisu vuosi. *Toim.*

** — puoluejuoru. *Toim.*

Sitä, että puolue haluaa rauhaa ja myönteistä työskentelyä, voidaan tuskin epäillä. Mutta sellaiset kirjoitukset kuin „Edustajakokouksemme” estävät sovun aikaansaamista, estävät siten, että ne nostavat viittauksia ja kysymysten palasia, jotka ovat käsittämättömiä ja joita ei voida käsittää ilman erkaantumisen kaikkien vaiheiden selittämistä, estävät siten, että ulkomaisen kerhon syy vieritetään käytännöllisen keskuksemme niskoille, joka suorittaa puolueen tosiasiallisen yhdistämisen raskasta ja vaikeaa työtä ja joka on jo ilmankin kohdannut ja kohtaa sentralismin toteuttamisen tiellä liian paljon haittoja. Venäjän komiteat käyvät taistelua kaikkea työtä jarruttavaa vähemmistön desorganisoiavaa toimintaa ja sen harjoittamaa boikottia vastaan. Päätöslausemia tästä asiasta ovat jo lähettäneet Pietarin, Moskovan, Nizhni Novgorodin, Tverin, Odessan ja Tulan komiteat ja Pohjoinen liitto.

Ulkomaisesta Literatengezänk'istä * me olemme saaneet kylliksi! Olkoon se nyt käytännönmiehille Venäjällä näyteenä siitä, „mitä ei pidä tehdä”! Kehoitakoon puolueen Pää-äänenkannattajan toimitus kaikkia lopettamaan kaikenlaisen boikotin, tulipa se sitten miltä taholta hyvänsä, yksimieliseen työhön puolueen Keskuskomitean johdolla!

* * *

Entä vivahde-eroavaisuudet iskralaisten välillä? kysyy lukija. Ensinnäkin, vastaamme tähän, eroavaisuus on siinä, että enemmistön mielestä puolueessa voidaan ja pitää ajaa omia katsantokantoja keskusten henkilökökonpanon muutoksista riippumatta. Jokaisella kerholla, esimerkiksi rabotshejedelolaisten kerholla, on puolueeseen tultuaan oikeus vaatia mahdollisuutta esittää ja ajaa omia katsantokantojaan, mutta ainoallakaan kerholla, olkoonpa se sitten vaikka kenraalien kerho, ei ole oikeutta vaatia edustusta puolueen keskuksiin. Toiseksi eroavaisuus on siinä, että enemmistön mielestä syy formalismista ja byrokratismista lankeaa sille, joka vetäytymällä syrjään keskusten johdolla suoritettavasta työstä on vaikeuttanut ei-formaalisen asiainhoidon mahdollisuutta. Kolmanneksi, minulle on tunnettua yksi, ja vain yksi, periaatteellinen erimielisyys

* — kirjailijain rettelöinnistä. *Toim.*

organisaatiokysymyksissä, nimittäin se erimielisyys, joka ilmeni keskusteluissa puolueen sääntöjen 1. pykälästä. Kun edustajakokouksen pöytäkirjat ilmestyvät, niin koetamme palata tähän kysymykseen. Silloin me osoitamme, että Martovin sanamuodon läpivieminen ei-iskralaisten ja quasi*-iskralaisten aineiden voimilla ei ollut sattuma, vaan johtui siitä, että se ottaa askeleen opportunistien kohti, että tuon askeleen me näemme vieläkin havainnollisemmin — —nin kirjeessä ja kirjasessa „Vielä kerran vähemmistönä”**. Pöytäkirjat osoittavat faktillisesti vääräksi „Edustajakokouksemme” nimisen artikkelin kirjoittajan sen mielipiteen, että muka „puolueen sääntöjen käsittelyssä kiista keskittyi miltei yksinomaisesti kysymykseen puolueen keskuselinten järjestämisestä”. Asia oli juuri päinvastoin. Ainoa todella periaatteellinen kiista, joka jakoi enemmän tai vähemmän selvästi kummankin „osapuolen” (s.o. iskralaisten enemmistön ja vähemmistön), oli kiista puolueen sääntöjen ensimmäisestä pykälästä. Kiistat Neuvoston kokoonpanosta, keskustusten kooptaatiosta j.n.e. jäivät taas eri edustajain, minun ja Martovin j.n.e., välisiksi kiistoiksi, nämä kiistat koskivat suhteellisesti sängen osittaisia yksityiskohtia eivätkä aiheuttaneet minkäänlaista selvää ryhmittymistä iskralaisten keskuudessa, jotka äänestyksellään oikaisivat milloin yhden milloin toisen meikäläisen intoilua. Kun erimielisyyksien lähde sentralismin toteuttamisen menetelmiä, sen puitteita, luonnetta y.m.s. koskevissa kysymyksissä katsotaan rajoittuvan näihin kiistoihin, niin se merkitsee yksinkertaisesti sitä, että kaunistellaan vähemmistön kantaa ja niitä menetelmiä, joita se käytti taistelussaan keskustusten henkilökokoonpanon muuttamiseksi, taistelussa, joka yksinomaan aiheuttikin keskuudessamme erkanemisen tämän sanan varsinaisessa mielessä.

Kirjoitettu joulukuun alussa 1903

*Julkaistu joulukuussa 1903
erillisenä lehtisenä
Allekirjoitus: N. Lenin*

*Julkaistaan
lehtisen tekstin mukaan*

* — muka. *Toim.*

** — Silloin pyydämme myös selittämään, mitä merkitsevät artikkelin „Edustajakokouksemme” viittaukset ansaitsemattomasta huomion puuttumisesta ei-iskralaisiin, siitä, että sääntöjen tiukat pykälät eivät vastaa reaalaisia voima-suhteita puolueessa. Mitä nuo viittaukset merkitsevät?